

Provisorium: herinneringen aan een noodgebouw

Het Maagdenhuis van de VU

Met de langverwachte sloop van het Provisorium is een heel stuk VU-geschiedenis ten einde gekomen. Want het noodgebouw, dat meer dan 36 jaar heeft bestaan, was lange tijd het hart van de universiteit.

Even zag het er naar uit dat het Provisorium zonder enig ceremonieel van de aardbol zou verdwijnen. Iedereen was zo blij met de sloop van het noodgebouw uit 1966 dat de werkzaamheden niet snel genoeg konden gaan. Uiteindelijk stond de VU op maandag 11 november 2002 toch nog even stil bij de geschiedenis van het pand, voordat de laatste stalen balken werden omgetrokken. En terecht, want het Provisorium, waar duizenden VU-studenten colleges hebben gevolgd en tentamens hebben afgelegd, heeft een rijke historie. Het was een van de eerste gebouwen op de campus, die toen nog middenin het boerenland stond. De ringweg A10 was nog niet aangelegd, laat staan de tramlijn en het spoor. Tot aan de Stadionweg in Amsterdam-Zuid was er slechts lege ruimte. Toen het Provisorium openging, was een aantal panden van het ziekenhuis al af, evenals een groot deel van het Wis- en Natuurkundegebouw. Het noodgebouw was 30.000 vierkante meter groot en herbergde driekwart van de universitaire medewerkers. Volgens de plannen zou het Provisorium, waarvan de stichtingskosten bijna vier miljoen gulden bedroegen, een jaar of vijf blijven staan.

Dan moest het hoofdgebouw klaar zijn en konden de laatste panden in de stad, waar de VU voordien huisde, worden verlaten.

Tropische zomers

Het liep anders. Net als andere universiteiten groeide de VU als kool en het Provisorium bleef staan. Sterker nog: er kwamen nieuwe provisorie bij, tot en met nummer vijf, een kleine barak op de binnenplaats van het eerste Provisorium, die nu ook is gesloopt.

Veel interessanter dan de bouwkundige is echter de sociale geschiedenis van het Provisorium. Menig VU-medewerker heeft er tropische zomers (door de hitte in het slecht geïsoleerde gebouw deden soms de computers het niet meer) en bitter koude winters doorstaan.

Bovendien vond de eerste bezetting aan de VU er plaats. Dat was op 19 juni 1969. De dag ervoor hadden VU-studenten in Zwolle gedemonstreerd bij een vergadering van de VU vereniging voor medezeggenschap van studenten en personeel. Het meegedragen spandoek met de leuze 'Goedemorgen broeders, al nagedacht over het vrije van de VU?' is historisch geworden. De mannenbroeders